

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta (panimoiden, tislaamoiden ja viinitilojen ulosmyyntioikeuden laajentaminen)

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/20350/2024

Suomen Alkoholijuomakauppa ry (SAJK) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto panimoiden, tislaamoiden ja viinitilojen ulosmyyntioikeutta koskevaan luonnokseen alkoholilain muuttamisesta.

Esityksen tavoite

Alkoholilain muutosesityksen tavoitteena on parantaa kotimaisten alkoholivalmistajien elinkeinotoiminnan edellytyksiä laajentamalla myyntikanavia ja mahdollistamalla kokonaan uusille toimijoille niiden valmistamien tuotteiden myynti valmistuspaikoilta vähittäismyyntiluvalla. Hallituksen esityksellä parannettaisiin kuluttajien ostomahdollisuuksia, kun he valmistuspaikalla tapahtuvan vierailun päätteeksi voisivat ostaa mukaansa paikan päällä valmistettuja alkoholijuomia. Muutoksella edistettäisiin erityisesti maaseutu- ja aluematkailua ja turismia sekä vahvistettaisiin maaseudun elinvoimaisuutta.

Ulosmyyntioikeuden edellytykset

Pidämme hallituksen esityksen tavoitetta myönteisenä, ja erityisen hyvää on se, että esityksessä vihdoin tunnustetaan suomalaisen tislamotoiminnan rooli merkittävänä osana kotimaista alkoholijuomien valmistusta. Valitettavasti esitys ei kuitenkaan anna tasapuolisia ja realistisia mahdollisuuksia asetetun tavoitteen saavuttamiseksi.

Ulosmyyntioikeus koskisi valmistajia, jotka tuottavat vuodessa enintään 100 000 litraa alkoholijuomia puhtaaksi alkoholiksi muutettuna. Kalenterivuoden aikana yli 5,5/8,0 % vahvuisia juomia saisi myydä enintään 25 000 litraa puhtaaksi alkoholiksi muutettuna.

Sallittu myyntimäärä yli 5,5/8-prosenttisille juomille olisi kaikille ulosmyyntioikeudellisille yrityksille sama riippumatta siitä, onko tuotanto esimerkiksi 99 999 litraa tai 25 000 litraa puhdasta alkoholia vuodessa, tai siitä, kuinka monta ihmistä ne työllistävät ja minkä verran ottavat vastaan vierailijoita.

Sallitun myyntimäärän tulisi olla ainoa ulosmyyntioikeuden määrällinen rajoite, sillä vuotuisen **tuotantomäärän rajoitus** määrittelee yrityksen kasvun rajat ja siten **heikentää** alkoholivalmistajien elinkeinotoiminnan edellytyksiä.

Sosiaali- ja terveysministeriön oman selvityksen mukaan tislaamoista ”korkeintaan viiden vuosituotanto ylittäisi esityksen mukaisen laajennetun ulosmyyntioikeuden vuosituotantorajan”. Rajaus on syrjivä, sillä kansanterveyden näkökulmasta haitat ovat samat riippumatta siitä, mikä yrityksen kokonaistuotanto on, jos ulosmyyntiä saa kukin harjoittaa enintään 25 000 LPA vuodessa. **Yrityksen kokonaistuotannosta riippumaton ulosmyyntimäärä valmistuspaikalta olisi tasapuolinen ja reilua kilpailua edistävä rajaus, joka mahdollistaisi Suomen merkittävimmille alkoholivientiryksille tilaisuuden tehdä omista vierailukeskuksistaan kansainvälisesti kiinnostavia matkailukohteita.**

Suomen alkoholiviennistä 70,2 % n väkeviä alkoholijuomia, joiden arvo vuonna 2024 oli 165 miljoonaa euroa. Hallitusohjelman mukaisen ruoka-alan kasvuohjelman tavoitteena on elintarvikeviennin kaksinkertaistaminen vuoteen 2031 mennessä. Alkoholijuomat ovat elintarvikeviennin yksi suurimmista yksittäisistä tuoteryhmistä. Jotta yrityksillä on varaa investoida vientiin, ne tarvitsevat tuottoja kotimarkkinoilta. Erityisesti väkevien alkoholijuomien kotimaan myynnin laskiessa (-8,9 %

vuonna 2025, Alko) alkoholilain aiemmista muutoksista ja Suomen muita EU-maita merkittävästi korkeammasta alkoholiverotuksesta johtuen, vierailukeskus toisi lisämyyntiä, jonka avulla yritysten on mahdollista kasvattaa panostusta vientiin.

Hallituksen esityksen mukainen kokonaistuotantomäärän raja 100 000 litraan puhdasta alkoholia ei perustu mihinkään selvitykseen, lakisääteiseen määritelmään tai tutkimusnäyttöön. EU:n alkoholiverotuksen rakenteiden yhdenmukaistamista koskevan niin kutsutun rakennedirektiivin (92/83/ETY) mukainen määritelmä pientislaamon tuotantomäärästä on 10 hehtolitraa puhdasta alkoholia vuodessa. Hallituksen esityksen ns. hatusta vedetty enimmäistuotantomäärä syrjii osaa suomalaisista alkoholitoimialan yrityksistä perusteetta, joten tästäkin syystä se tulee poistaa esityksestä.

Yhteenveto

Hallituksen esitys on oikeasuuntainen, mutta siitä tulee tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden toteutumiseksi poistaa kokonaan enimmäistuotantomäärä 100 000 litraa puhdasta alkoholia. On väärin, että tuotantomäärä rajaa pois vain muutamia yrityksiä. Määrälliseksi rajaukseksi riittää vuotuinen enimmäismyyntimäärä 25 000 litraa puhdasta alkoholia, mikä koskisi tasapuolisesti kaikkia väkevien alkoholijuomien valmistajia. Kansanterveyden turvaamisen kannalta yrityksen koolla ei ole merkitystä, ja lain tavoite matkailun edistämisestä toteutuu, kun muut hallituksen esityksessä mainitut edellytykset otetaan huomioon.

Kunnioitettavasti

Suomen Alkoholijuomakauppa ry (SAJK)